

YORUM

Adnan NAS
adnan.nas@tr.pwc.com

Küresel Yatırımcıların Türkiye'ye Bakışı

Dünyada ve bölgemizde yaşanan çok boyutlu gelişmeler, tarihin hızlandığı dönemlerden birinde olduğumuzun açık habercisi. İlk bakışta küreselmeye ters düştüğü izlenimini veren gelişmiş ülkelerdeki içe kapanma ve daraltıcı kontrol politikaları uygulama eğilimi, aslında şekillenmekte olan yeni küresel düzenin öncü dalgaları. Bu nedenle Türkiye, yeni yeni yerleşmekte olduğu kalıcı denge ve büyüme rotasından sapmamak için, bir yandan içerde mutfakı düzeltme, diğer yandan dünya ekonomisindeki denge değişikliklerine ve güç kaymalarına paralel strateji arayışlarını sürdürmek zorunda. Okuyucular hatırlayacaktır, beklenmedik bir daralma yaşadığımız geçen yıl yani krizi yönetmekle uğraştığımız bir zamanda dahi esas sınavın kriz sonrasındaki konumlanma konusunda yaşanacağını belirtiyorduk. Hızlı bir toparlanma gördüğümüz şu sıralarda dikkatimizi bu noktaya yoğunlaştırmamız şart.

Yeni perspektif ve yatırımcı arayışı

Hem makul faizler ile yatırımın ve dolayısıyla istihdamın önünü açmak, hem de küresel kaynak dağılımından daha fazla pay almak için yatırım ortamını geliştirmek ve risk primini düşürmek gibi iki temel ayak üzerine oturan yeni politika perspektifi, dengeye kavuşması zaman alacak olan dünya ekonomisinde yatırım sermayesinin yön arayışından kaynaklanan önemli bir fırsattan güç alabilir. Ancak bu konuda aynı arayış içindeki diğer yükselen piyasalar ile zorlu bir rekabet içinde olacağımız unutmamalıyız.

Haziran başında katıldığım iki toplantı, bu bakımdan ilginç ipuçları verdi. Küresel yatırımcıların düşüncelerini ve Türkiye'ye bakışlarını birebir konuşma fırsatı bulduğum iki toplantıda da, kriz öncesine oranla büyük ölçüde farklılaşan tercihler oluştuğunu ve değerlendirmelerin gözden geçirildiğini gözledim. Bu ay, kriz nedeniyle geçen yıl yapılamayan ve daha önce beş kez düzenlenen "Yatırım Danışma Konseyi" toplantısından söz edeceğim.

Yatırım Danışma Konseyi toplantısı

2002 ile başlayan yüksek büyüme performansı ve 2004'den itibaren yükselen doğrudan dış yatırım girişi, Türkiye'nin aynı zamanda dış dünya ile diyalogunu geliştirme ve kurumsallaştırma çabalarını arttırdığı bir dönemde gerçekleşti. Bu bakımdan en önemli inisiyatiflerden biri 2001'de oluşturulan Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Koordinasyon Kurulu (YOİKK), diğeri de küresel şirketlerin en üst düzeydeki yöneticilerinin (CEO'ların) katıldığı ve bundan önce beş defa düzenlenen Yatırım Danışma Konseyi toplantısıdır. 10 Haziran'da yapılan altıncı Konsey toplantısı da, Başbakan'ın daveti ile Türkiye'ye gelen 18 uluslararası şirket CEO'sunun, hem kendi endüstrilerindeki yatırımlar açısından Türkiye'den beklentilerini, hem de küresel yatırımlar için bir cazibe merkezi olması yönünden değerlendirmelerini ve önerilerini çok samimi bir ortamda ifade etmelerine imkan sağladı.

Toplantının sürekli katılımcıları içinde bulunan uluslararası kuruluşlardan IMF ve Avrupa Yatırım Bankası Başkan, Dünya Bankası da Başkan Yardımcısı düzeyinde temsil edildi. Ayrıca önde gelen dört sivil toplum kuruluşu (TOBB, TÜSİAD, YASED ve TİM) da toplantıda hazır bulundu.

Toplantıya önem kazandıran en önemli husus, hükümetin küresel yatırımcılar ile gerçekleştirdiği görüş alışverişini, kamuoyuna açık bir sonuç bildirisi ile resmileştirmesi ve böylece her yıl bir önceki toplantıda konuşulanlar ile ilgili durum değerlendirmesine ortam hazırlamasıdır. Bu anlamda Türkiye, yatırım çekme konusundaki stratejik kararlılığını ifade etmiş olmaktadır.

Sonuç Bildirisi

Bu yılki "Sonuç Bildirisi"nde katılımcılar, makroekonomik istikrarın sürdürülmesi açısından mali kural uygulamasının önemini ve cari açık konusunda dikkat gereğini teyid ederken, hukuki çerçevesi, yenilikçilik ve işgücü piyasası ile ilgili reformların hızlandırılmasını önerdi. İş ve

yatırım ortamının daha da güçlendirilmesi için odaklanılması gereken konular bağlamında ayrıca kayıtdışı azaltılması, altyapı için liberalizasyon ve mevduat düzenlemelerinin hızlandırılması, KOBİ'lerin desteklenmesi, eğitimin geliştirilmesi, vergi sisteminin etkin ve öngörülebilir hale getirilmesi, idari prosedürlerin sadeleştirilmesi, çalışma mevzuatının esnekleştirilmesi, yenilikçiliğin özendirilmesi, finans merkezi olmak isteniyorsa mevzuat altyapısı ve idari yapının küresel standartlara uydurulması vurgulandı.

Toplantının hatırlattığı önemli bir gerçek, içe kapanma yerine dışa ve diyaloga açıklığın Türkiye'nin sorunlarını teşhis ve yol haritasını tasarım yeteneğini arttırdığı. Yeni dönemde ihrac pazarlarını çeşitlendirme gibi farklı politikalara ve dolayısıyla değişik siyaset stratejilerine yönelecek olan Türkiye'nin batı kurumları ve yatırımcılarıyla kurduğu ilişkileri güçlendirmesi, ona, yeni arayışlarda da daha yüksek başarı şansı verecektir.